

Jordvernforeningen i Vestfold
Gjennestadtunet 85
3160 Stokke.

Landbruks- og Matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO.

Høring av vernehjemmel for dyrka jord i Jordloven.

Konklusjon:

Den foreslåtte vernehjemmelen i Jordloven vil gi et begrensa areal av de mest verdifulle arealene for matproduksjon tilstrekkelig vern, men vil ha liten betydning for den årlige omdisponeringen av dyrka mark.

Endringsforslaget:

Hensikten med en egen hjemmel for vern av jordressursene er å kunne sikre landets mest verdifulle arealer for matproduksjon for framtiden. Ut fra lovforslaget vil et slikt vern ikke kunne omfatte areal som allerede er lagt ut til andre formål jfr. reguleringsplan eller arealdel i kommuneplan. Det er kongen som kan vedta at område med verdifull dyrka jord skal vernes, og det er departementet som kan gi fritak fra forbudet mot å bruke dyrka jord til andre formål enn jordbruksproduksjon.

Ved avgjørelse om vern skal det legges vekt på i hvor stor grad arealet er egnet til mat- eller forproduksjon, om arealet har betydning for mat- og forproduksjon i nasjonal målestokk, om arealet har en viss størrelse og ligger samlet, og om arealet ligger i et område der en kan forvente utbyggingspress.

Omdisponering skjer ved planvedtak:

Årlig omdisponeres mellom 10 000 og 15 000 dekar dyrka jord og 4 000 – 8 000 dekar dyrkbar mark. Statistikken viser at mesteparten av omdisponeringen skjer ved planvedtak etter plan- og bygningsloven og ved bit-for-bit omdisponering gjennom dispensasjonsvedtak

fattet av kommunen. I Vestfold er tendensen at omdisponeringen i større og større grad er en følge av planvedtak. Planprosessen er i stor grad preget av skjønnsutøvelse og vedtak er i stor grad knyttet til politiske holdninger.

Forventningene til en vernehjemmel:

Lovforslaget vil kunne sikre et tilstrekkelig vern for en meget begrenset del av jordressursene i Norge. Kanskje også et vern av de beste jordressursene, de store sammenhengende arealene, i de mest utsatte pressområdene. Det kan dreie seg om noen tusen dekar dyrka mark i hvert av fylkene rundt Oslofjorden, rundt Trondheim og i Rogaland. Noen vil med det mene at hensikten med vernehjemmelen er oppnådd. Spørsmålet er om dette vil gi seg utslag på statistikken for dyrka mark som er omdisponert til andre formål. Vil den foreslåtte vernehjemmelen føre til at Norges begrensede jordressurser blir tatt bedre vare på? Svaret er mest sannsynlig nei. De begrensede arealene innenfor jordvernområde vil få et tilstrekkelig vern, men arealene utenfor verneområde vil ha en uforandret status, eller i verste fall et svekket vern hvis det ikke følges opp med andre virkemidler i tillegg. Et bedre vern av dyrka mark kan oppnås ved at statlige instanser i større grad bruker sin innsigelsesrett i forhold til kommunale og regionale planer, og at dyrka arealer ikke kan megles bort slik det skjer i dag. Videre bør det innføres en karantenetid for arealer hvor statlige myndighet tidligere har brukt sin innsigelsesrett. Men til syvende og sist er det politisk bevissthet og holdninger til verdien av dyrka mark som er avgjørende.

Hedrum, 08. 01. 2010.

Olav Nordheim /s/

Leder av Jordvernforeningen i Vestfold.